

Budapestre vonatkozó újságcikke

Osztályozás

Szerző: **MIENUHIN**

Cím: *Antalos Sándor*

Forrás: *M. Nemel*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

helyszám

78(064.5)
Menuhin, Jekuti

1958. 9. 24.

Közp. nyomt. XX. cs. 23

Az idei Bartók-fesztivál nagy zenei eseménye zajlott le hétfő este az Erkel Színházban. Yehudi Menuhin Bartók Hegedűversenyét játszotta. Ezenkívül elhangzott a Négy zenekari darab és mindenekelőtt a Cantata Profana.

E sorok írója néhány nappal ezelőtt még Bukarestben lehetett tanúja Menuhin két koncertjének (a szólóest műsora azonos volt a szombat este Budapesten elhangzott műsossal): Bartók Szólószonátája és Brahms Hegedűversenye mellé »ráadásként« olyan ajándékot kapott, ami alig hasonlítható bármihez is; *David Ojsztrah és Menuhin együtt eljátszotta Bach Kettősversenyét.* Ezután már csak a csoda következhet — gondolja és érzi az ember. Ugyan mi adhatna ennél nagyobb és felehetetlenebb zenei élményt?

S hétfőn este, amikor felhangzott Bartók egyik legmonumentálisabb, legszenvedélyesebb műve, a Hegedűverseny, megtörtént a csoda.

Ha eddig kételkedtünk volna esetleg, most meggyőződhattunk, hogy ezt a Bartók-művet senki sem tudja úgy játszani mint Menuhin. Főleg, hogy akár Bartók zsenialitásának alkotóelemeit, akár Menuhin páratlan művészetét analizálgassuk. A kérdést azonban akaratlanul is felteszi az ember: honnan ez a nagy egymásratalálás Bartók és Menuhin között? Amit az életrajzokból kettőjük megrendítően szép, emberi kapcsolatáról és barátságáról tudunk, még nem elég magyarázat. A probléma lé-

nyege valahol emberi és művészi hitvallásuk azonosságában, az igazi és szenvedélyes humanizmusban keresendő.

A Hegedűverseny a szenvedő emberiség gyötrelmek és megpróbáltatások tüzeiben érlelődött, nemesedett és megtisztult vallomása. Menuhin tudja, érti és anyanyelvüként beszéli ezt a nyelvet. Érti a kínok nyelvét, a milliók gyötrelmét egyetlen sikoltásba, egyetlen kitarított és magasán lebegő hegedűhangba sűrítő bartóki grammatika szabályait. Nemcsak érti, hanem saját vallomásának, saját fájdalma, együttérzése és protestálása egyedül lehetséges kifejezésének is tekinti. Ettől olyan szuggesztív, olyan széduletesen szenvedélyes, ettől olyan szubjektív és egyetemes élmény az ő Bartók-interpretációja.

És egyszerű. Aszkétikusan és kíméletlenül igazmondó ez a hegedűhang, ha kell. Sehol egyetlen fölösleges vibrato: néha már-már csak az anyagot, a hűrt, a rezgő fát érzékeljük. És ez így jó, így rettenetes (mert rettenetes) és így szép. Félelmetesen, hátborzongatóan, olykor szinte apokaliptikusan szép. Ettől oly fenyegetőek és elsodróak tempóváltásai, sístergő, víjjogó osztinátói és ettől oly kristályosan tiszta a szárnyaló dallamívek lírájának sugárzó vonala.

Ezt a Menuhint, ezt a hegedűversenyt senki sem fogja elfelejteni, aki hétfő este hallotta.

Nem irigylem azokat a hegedűművészeket, akik Menu-

hin után újra megpróbálják eljátszani ezt a koncertet Budapesten, és mindazokban a városokban, ahová rádiónk szétsugározta.

A Magyar Állami Hangversenyzenekar, élén *Ferencsik Jánossal* — akit hosszú betegsége után méltán ünnepelt külön is a közönség — kitűnően játszott. Nyugodtan mondhatjuk, hogy méltó partnere volt Menuhin semmihez sem hasonlítható intenzitású játékának. (Ez a dicséret a bevezetőként elhangzott Négy zenekari darabra és a Cantata Profana zenekari részére is vonatkozik.)

A hangverseny második felében ismét gyönyörködhetünk a szarvasokká vált fiúk román eredetű kolindájának hatalmas építményében. Mind a *Budapesti Kórus*, mind a szólisták (*Udvardy Tibor* és *Faragó András*), igyekeztek mindent megtenni, hogy elérjék azt a hőfokot, amit Menuhin jelentett a hangverseny első felében. Ha ez nem sikerült, az nem az ő hibájuk csupán, hanem Menuhin érdeme.

Asztalos Sándor

rosi háziyomda 1926 — 891